

YKSITYISTEIDEN (Järjestäytyneet tiet) AVUSTAMINEN VAALASSA 1. Toiminta-ajatus

Yksityisteiden avustaminen Vaalan kunnassa perustuu yksityistielain säädöksiin sekä kunnanvaltuuston vahvistamiin periaatteisiin ja elinvoimalautakunnan hyväksymiin avustusehtoihin.

Vaalan kunnan elinvoimalautakunta jakaa yksityisteiden avustukset vuosittain talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan puitteissa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- yksityistien kunnossapitoon, ei avustusta hallinto kuluihin
 - oma kustannuspaikka yksityisteille, sopimusteille ja omille teille
- perusparantamiseen
- viranhaltijalla on oikeus kiireellisessä korjauskohteessa käyttää omaa harkintaansa (tulvan takia rummun romahtaminen), poikkeustapausten kustannusjako päätetään tapauskohtaisesti

2. Yleiset edellytykset

Kunta avustaa vain Vaalan kunnan alueella olevaa tieosuutta. Mikäli avustuskelpoisen tien vähäisempi osa on toisen kunnan alueella, voidaan tällaisen tienosan avustamista osana koko tien avustamista avustaa, mikäli kyseinen tienosa on välttämätön tai ainoa kulkuyhteys Vaalan kunnassa sijaitsevalle, vakituisesti asutulle kiinteistölle. Tällaisen tienosan avustaminen on harkinnanvaraista.

Avustusta hakevan yksityistien tulee täyttää seuraavat edellytykset:

1. Yksityistietä koskevien asioiden hoitamista varten avustusta hakevalla tiellä on oltava yksityistielain (560/2018) mukainen **tiekunta**.
2. Tiekunnan yhteystietojen tulee olla ajantasaiset Maanmittauslaitoksen ylläpitämässä yksityistierekisterissä sekä kunnan ylläpitämässä yksityisteiden avustusjärjestelmässä ja tien tietojen kansallisessa tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (Digiroad)
3. Yksityistien tulee olla vähintään 200 metrin matkalta pysyvän asutuksen pääsytie, jonka varrella tulee olla vähintään yksi vakituisesti asuttu kiinteistö. Henkilön tai henkilöiden tulee olla kirjoilla kyseessä olevassa asuinpaikassa.
4. Jos tiekunnalle myönnetään kunnan avustusta, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää. (YksTI 560/2018, 85§) Tästä voidaan poiketa kunnan suostumuksella asettaa läpikulkua kieltävä liikennemerkki, jos läpikulku aiheuttaa kohtuuttomia kunnossapitokustannuksia, liikenneturvallisuusriskiä tai muuta kohtuutonta haittaa (navi opastaa)
5. Tiekunnan on ilmoitettava kuntaan jos yksityistien vaikutuksen piiriin tulee muutoksia vakituisen asutuksen suhteen. Ilmoitus on tehtävä kuukauden kuluessa Vaalan kuntaan osoitteeseen kirjaamo@vaala.fi.

3. Kunnossapidon avustaminen

Avustuksen myöntäminen

1. Avustusta myönnetään vain vakituisen asutuksen pääsytienä toimivalle tienosalle, viimeisen vakituisen, Vaalan kunnan alueella sijaitsevan asunnon liittymään saakka.
2. Mikäli läpiajettavalla tiellä asutus on keskittynyt yksinomaan tien päihin, voidaan avustusta myöntää koko tielle vain, mikäli tie tältä osalta on välttämätön vakituiselle asunnolle kulkemiseen tai tie on paikallisesti liikenteellisesti merkittävä läpikulkuliikenteelle
3. Avustusta voidaan myöntää vain sille tienosalle, joka on tiekunnan tietä.
4. Avustus myönnetään kunnan toimeksiannosta tehtävänä kunnossapitotyönä. **Ei rahallista avustusta.**
5. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on tiekunnan päätös avustuksen hakemisesta Tiekunnan kokous voi valtuuttaa toimielimen (hoitokunta tai toimitsijamies) hakemaan avustusta enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan.
6. Avustuksen saaja on velvollinen maksamaan vuosittain elinvoimalautakunnan päättämän omavastuuosuuden avustuksena saatujen **talvi ja kesä** kunnossapitotöiden kustannuksista.
7. **Ostavastuu osuuksien laskuttaminen tiekunnilta**
Kunta laskuttaa tiekunnilta vuosittain vahvistetun omavastuu osuuden. Laskun liitteenä on tehdyt toimenpiteet ja kustannukset. Kunta lähettää tiekunnan puheenjohtajalle, toimitsijamiehelle tai tieisännöitsijälle

Vaalan kunta kirjaa kustannukset tiekohtaisesti perustetulle kustannuspaikalle ja tunnisteelle, josta saadaan kullekin tielle kertyneet kustannukset.

4. Perusparannusavustus

Perusparannusavustus on harkinnanvarainen ja sitä myönnetään hankkeiden tarpeellisuus sekä toteuttamismahdollisuus huomioiden, **valtuuston myöntämän** määrärahan puitteissa. Ensisijaisesti avustetaan niitä kohteita, joihin on myönnetty yksityisteiden parantamisen valtionavustusta.

Tien perusparannus menoiksi hyväksytään suurehkoihin perusparannuksiin liittyvät menot kuten:

- huonokuntoisten siltojen ja suurten tierumpujen uusimiset tai korjaukset
- merkittävät tulva- ja routavaurioiden korjaukset
- liikenneturvallisuuden kannalta tärkeät kohteet, kuten vaarallisen kaarteiden oikaisu, liittymäkohdan parantaminen tai tielinjan siirtäminen sekä pengerkaiteiden rakentaminen tai kunnostaminen
- tien kuivatuksen ja kantavuuden parantaminen 80Mn/m² saakka
- Uutta kestopäällystystä ei avusteta, poikkeuksena jos tie palvelee osana kevyenliikenteen järjestelyä.

5. Avustusehdot kunnossapitoavustus

Avustaminen ja omavastuu

Vaalan kunta avustaa avustusehdot täyttäviä tiekuntia tekemällä teillä seuraavat kunnossapitotoimet:

Talvikunnossapito

- lumen auraus
- sohjon/polanteen poisto
- **liukkauden torjunta**

Kesäkunnossapito

- tien lanaus keväällä / alkukesästä
- pölynsidonta (synkronointi lanauksen kanssa), vilkasliikenteiset tiet suolataan kauttaaltaan ja vähempiliikenteisillä tieosilla asutuksen kohdat.

Kunnossapidon tekemisen ehtona on:

- aurausviitoitus on asianmukainen ja siitä vastaa avustuksen hakija
- aurattavalla tiealueella ei ole aurausta haittaavia maakiviä tai muita esteitä
- aurattavalle lumelle on riittävästi tilaa tien pientareella
- tienvarsilla oleva, aurausta haittaava vesakko ja puusto on poistettu
- silloilla on riittävä leveys ja kantavuus sekä säädösten mukaiset kaiteet

Muut kunnossapitotoimet jäävät tiekunnan tehtäväksi ja kustannettavaksi.

Tienpitäjän vastuu säilyy edelleen tieosakkailla/tiekunnalla, vaikka Vaalan kunta ottaakin avustuksena hoitaakseen kunnossapidon töitä.

Vaalan kunta laskuttaa tiekunnilta vuosittain edellisen vuoden avustuksena myönnettyjen kunnossapitotöiden kustannuksista elinvoimalautakunnan päättämän omavastuuosuuden mukaisesti.

Vaalan kunnan yksityistie avustukset

Avustuksen hakeminen

- avustusta haetaan sitä varten laaditulla hakemuslomakkeella, johon tulee liittää vaaditut liitteet
- avustusta haetaan vuosittain ja avustus voidaan myöntää neljäksi vuodeksi kerrallaan.
- avustusta on haettava ensimmäisen kerran 30.8.2022 mennessä
- avustushakemus pidetään voimassa vuosittain 30.6. mennessä toimitettavalla ilmoituslomakkeella

Avustuksen myöntämien

- päätöksen avustuksen myöntämisestä tekee elinvoimalautakunta / viranhaltija
- tieto avustuspäätöksestä lähetetään avustushakemuksessa ilmoitetulle yhteyshenkilölle
- lasku omavastuuosuudesta osoitetaan avustuksen hakijalle ja lähetetään avustushakemuksessa tai ilmoituslomakkeella ilmoitetulle yhteyshenkilölle

6. Avustusehdot parantamisavustus

Vaalan kunnan perusparantamisavustusta tiekunnille on kahdenlaista:

6.1. Valtion avustusta saavat parantamiskohteet

Valtion avustamat perusparantamiskohteet

Valtion perusparannusavustukseen oikeutettujen yksityisteiden tulee hakea ensin ELY-keskuksen avustuspäätös. Tiekunnan tulee ilmoittaa kunnalle, kun se jättää valtionavustushakemuksen Ely-keskukseen, näin kunta voi varautua mahdollisesti tulossa oleviin hankkeisiin. Saatuaan myönteisen valtionapupäätöksen tiekunta voi hakea kunnan avustusta hankkeelle. Avustusta haetaan sinä vuonna kuin hanke on tarkoitus toteuttaa.

Kunta osallistuu niiden tiekuntien perusparannushankkeisiin, joihin valtio on myöntänyt perusparannusavustusta budjettiin varattujen määrärahojen puitteissa. Kunnan avustuksen suuruus on 10 % Ely-keskuksen hyväksymistä hankkeen kokonaiskustannuksista.

Kunnan myöntämä perusparannusavustus maksetaan tiekunnalle perusparannushankkeen valmistuttua, ELY-keskuksen hyväksymien, toteutuneiden kustannusten perusteella. Ely-keskuksen avustuspäätöksessä hyväksymistä kokonaiskustannuksista lasketusta, 10%:n enimmäisavustummäärästä voidaan maksaa enakkona 50% kun hankkeen toteuttamisen työt on todisteellisesti aloitettu ja hankkeelle on kunnanavustusta myönnetty.

6.2. Muut avustettavat kohteet

Yksityistiet, jotka eivät saa valtionapua esimerkiksi hankkeen pienuudesta johtuen, voivat hakea avustusta suoraan kunnalta. Avustettavat parantamiskohteet ovat samat kuin valtionavustuksessa. Avustuksen myöntäminen on harkinnanvaraista.

Mikäli hankkeelle on joko sellaisenaan tai sitä tarkoituksenmukaisesti laajentamalla mahdollista saada valtionapua, hankkeelle tulee ensisijaisesti hakea valtion avustusta.

Parantamisavustuksella ei avusteta tien tason parantamista perusvaatimuksia korkeatasoisemmaksi, esim.

tievalaistus tai sidotun päällysteen asentaminen, mikäli valtio ei hanketta avusta. Myöskään uuden tien rakentamiseen tai tavanomaisiin kunnossapitotöihin ei parantamisavustusta myönnetä.

6.3 Muut yksityisteiden perusparantamiskohteet, joihin valtio ei myönnä avustusta

Kunta voi avustaa määrärahojen puitteissa harkinnanvaraisesti sellaisten yksityisteiden perusparantamista, jotka eivät saa valtionapua hankkeen pienuudesta tai muusta perustellusta syystä johtuen.

Kunnan myöntämä perusparannusavustus maksetaan tiekunnalle perusparannushankkeen valmistuttua toteutuneiden kustannusten perusteella jälkikäteen esitettyjä tositteita vastaan sen jälkeen, kun tiekunta ja kunnan edustaja ovat suorittaneet loppukatselmuksen kohteessa.

Muut ehdot

Perusparannusavustusta on haettava ennen hankkeen aloittamista ja se tulee toteuttaa kahden (2) vuoden sisällä avustuspäätöksestä. Jos hanke saa valtionavustusta, toteutus avustuspäätöksen tai muutospäätöksen mukaisesti

Perusparannusavustusta saava tiekunta sitoutuu vastaamaan sille jäävän osuuden rahoittamisesta, jotta hanke saadaan asianmukaisesti loppuun suoritettua.

Perusparannusta (muut kuin Ely hankkeet) haettaessa hakemuksen pakolliset liitteet ovat:

- perusparannussuunnitelma
- hankkeen kustannusarvio
- rahoitussuunnitelma
- kartta
- kopio tiekunnan kokouksen päätöksestä, jossa hankkeeseen on päätetty ryhtyä

7. Muut määräykset

Vaalan kunnalla on oikeus valvoa myönnetyn avustuksen käyttöä.

Avustuksen hakija on pyydettäessä velvollinen toimittamaan asiaan liittyvät lisätiedot ja selvitykset.

Tarkastusoikeus käsittää oikeuden avustusta saavan tiekunnan tilien ja hallinnon tarkastamiseen.

Mikäli tiekunta avustusta hakiessaan antaa tahallisesti vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, kunnalla on oikeus periä yksityistieavustus takaisin.